

“Υποσαχάρια Ελλάδα”

Ο περιπτεράς μου, ένας εξηντάρης λαϊκός τύπος, κουνούσε το κεφάλι του με αγανάκτηση. «Τι σόι άνθρωποι είναι αυτοί», ξέσπασε, «που δεν ανοίγουν εφημερίδα ούτε όταν την έχουν αγοράσει;»

Αναφερόταν στους όχι λίγους πελάτες του που, αφού πάρουν στα χέρια τους και πληρώσουν την α ή τη β εφημερίδα, βγάζουν από μέσα το cd, το dvd ή όποιο άλλο, απαραίτητο πλέον, δώρο περικλείεται στο σελοφάν και πετούν το έντυπο σώμα στον πρώτο κάδο απορριμμάτων που βρίσκουν μπροστά τους.

Αλήθεια, τι σόι άνθρωποι; Τι σόι λαός;

Αυθαίρετη και βάναυση η γενίκευση, θα μου πείτε. Οφείλω, λοιπόν, να την εξηγήσω.

Ξέρουμε ότι η κυκλοφορία των εφημερίδων στην Ελλάδα βρίσκεται σε συνεχή πτώση εδώ και πολλά χρόνια. Αλλά συνήθως δεν συνειδητοποιούμε τη **δραματικότητα** και την ειδική σημασία του φαινόμένου, πρώτον επειδή τις συσκοτίζει η αόριστη ιδέα ότι οι εφημερίδες διέρχονται κρίση παντού, και δεύτερον επειδή δεν έχουμε μπροστά μας συγκριτικά στοιχεία, δεν μπορούμε να συσχετίσουμε τη σημερινή κατάσταση του ελληνικού Τύπου παρά μόνο μ' ένα προκατακλυσμιαίο, προτηλεοπτικό παρελθόν, όταν μερικές εφημερίδες πουλούσαν πανελλαδικά περισσότερα φύλλα η καθεμία απ' όσα όλες μαζί οι σημερινές.

Συμβουλευόμαι, λοιπόν, την τελευταία έκδοση του αλμανάκ των New York Times. Είναι μια έγκυρη επετηρίδα που περιέχει, μεταξύ άλλων, πλήθος ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία για κάθε χώρα. Διέτρεξα τα 193 κράτη του πλανήτη εστιάζοντας την προσοχή μου στον δείκτη ανάγνωσης εφημερίδων. Κι έμεινα σύξυλος.

Γιατί, εντάξει, ήξερα ότι δεν μπορούμε να συγκριθούμε με τις σκανδιναβικές χώρες ή με την Ιαπωνία, όπου αγοράζουν εφημερίδα περίπου 500 κάτοικοι στους 1000, δηλαδή ο μισός πληθυσμός (ο άλλος μισός διαβάζει τις εφημερίδες που φέρνουν στο σπίτι οι αγοραστές ή συνδρομητές τους). Ήξερα ότι δεν μπορούμε να συγκριθούμε ούτε με τις χώρες της Δυτικής ή της Κεντρικής Ευρώπης, όπου το αντίστοιχο ποσοστό είναι από 200 έως 400 κάτοικοι ανά 1000. Υποψιαζόμουν πως και αρκετοί άλλοι λαοί, θες λόγω παράδοσης, θες λόγω κλίματος ή πολιτικής αβεβαιότητας, διαβάζουν εφημερίδα συχνότερα απ' ό,τι εμείς. Αλλά πώς να μην εκπλαγώ, όταν μαθαίνω ότι ακόμη και η Τουρκία, ακόμη και η Αλβανία, ακόμη και χώρες όπως η Αίγυπτος ή η Ιορδανία έχουν υψηλότερο δείκτη ανάγνωσης εφημερίδων απ' ό,τι η Ελλάδα; Ξέρετε ποιο είναι, σύμφωνα με το αλμανάκ των New York Times, το ποσοστό των Ελλήνων που αγοράζουν καθημερινά εφημερίδα; Μόλις 22, 4 στους 1000! Τελευταία θέση στην Ευρώπη και (όπως υπολόγισα από μαζοχιστική περιέργεια) περίπου 130ή θέση στον κόσμο! Κάτω από εμάς βρίσκονται μόνον οι χώρες της υποσαχάριας Αφρικής και μερικές από τις πιο καθυστερημένες ασιατικές.

Δεν παραβλέπω το γενικά χαμηλό επίπεδο του ελληνικού Τύπου και το πρόβλημα **αξιοπιστίας** του.

Υπάρχουν όμως στην Ελλάδα και ποιοτικές εφημερίδες ή τουλάχιστον εφημερίδες με ποιοτικές στήλες. Δεν μπορεί να μη σημαίνει τίποτα ότι ακόμη και αυτές αναγκάζονται να κάνουν προσφορές «δώρων», πράγμα που ισοδυναμεί με έμμεση υποτίμηση του προϊόντος, αφού αυτό πρέπει να συμπληρώνεται με κάτι πιο ελκυστικό για ν' αποφασίσει ο απρόθυμος καταναλωτής να το αγοράσει. Ο οποίος καταναλωτής, όπως είδαμε, συχνά δεν γίνεται ούτε τότε αναγνώστης.

Αφού ο Έλληνας έχει γυρίσει την πλάτη στις εφημερίδες, θα πρέπει να ενημερώνεται με άλλο τρόπο. Τρεις είναι σήμερα οι εναλλακτικές πηγές ενημέρωσης: η τηλεόραση, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο. Σε ό, τι αφορά την τηλεόραση, διεκδικούμε βέβαια με μεγάλες αξιώσεις τον τίτλο των πρωταθλητών Ευρώπης σε ώρες τηλεθέασης, αλλά, αν υπήρχε βαθμολογία για τη σοβαρότητα της κατά χώρα τηλεόρασης ως ενημερωτικού μέσου, είναι βέβαιο ότι η ελληνική θα καταλάμβανε μια θέση κάτω και από την 130ή που κατέχουμε στην ανάγνωση εφημερίδων. Το ραδιόφωνο είναι σε γενικές γραμμές περισσότερο φερέγγυο, αλλά ποιος δεν ξέρει ότι η **απήχησή** του είναι ασύγκριτα μικρότερη από αυτή της τηλεόρασης; Όσο για τη χρήση του διαδικτύου, οι επιδόσεις μας είναι κι εδώ αξιοθρήνητες: τελευταίοι στην Ευρώπη όχι των 15, αλλά των 25!

Τάχα είναι άδικο, λοιπόν, που ο δείκτης ανάγνωσης εφημερίδων εμφανίζει την ευαισθησία μας περί την ενημέρωση παραπλήσια των κατοίκων της υποσαχάριας Αφρικής, της Υεμένης ή του Νεπάλ; Ναι! Είναι άδικο, όχι όμως για εμάς, αλλά γι' αυτούς τους λαούς. Ένας Κονγκολέζος ή ένας Νεπαλέζος θα μπορούσε να μας πει: «Εμείς είμαστε πάμφτωχοι και αναλφάβητοι, μας μαστίζουν επιδημίες και εμφύλιοι πόλεμοι, παλεύουμε καθημερινά για να επιβιώσουμε. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να διαβάζουμε εφημερίδες. Εσείς όμως, ένας από τους 25 πλουσιότερους λαούς της γης, πώς και δεν νοιάζεστε καθόλου για το τι συμβαίνει στον κόσμο;» (...)

Αποτελούμε πράγματι μοναδική περίπτωση. Δεν υπάρχει άλλος λαός που να κατοικεί στο ρετιρέ της παγκόσμιας κοινότητας ως προς τους δείκτες ευμάρειας και κατανάλωσης (κατά κεφαλήν εισόδημα, αριθμός ΙΧ αυτοκινήτων, τηλεοπτικών συσκευών, κινητών τηλεφώνων κ.λπ.), αλλά στους χαμηλότερους ορόφους σε όλα όσα αφορούν τον πολιτισμό (δαπάνες για την παιδεία και την έρευνα, τεχνολογικές καινοτομίες, εξαγωγές - που εξακολουθούν να είναι κυρίως αγροτικά προϊόντα και πρώτες ύλες - ανάγνωση εφημερίδων, χρήση του διαδικτύου).

Πριν από τριάντα χρόνια οι πιο ανήσυχοι, πολιτικά και πολιτισμικά, ευρωπαϊκοί λαοί του τότε «ελεύθερου κόσμου», τα πιο άτακτα παιδιά του, ήταν οι Ιταλοί και οι Έλληνες. Σήμερα είναι οι πιο **αποχαυνωμένοι**, τόσο πολιτικά όσο και πολιτισμικά. Είναι οφθαλμοφανείς οι μοχλοί που χρησιμοποιήθηκαν για να προωθηθεί αυτή η μετάλλαξη. Φτιάχτηκαν καριέρες και περιουσίες με την επένδυση σε μια ολόκληρη βιομηχανία αποβλάκωσης. Οι οπαδοί της θεωρίας της υπερατλαντικής συνωμοσίας θα μπορούσαν να βρουν εδώ έμπνευση για άλλο ένα σενάριο από εκείνα που τους αρέσουν. Όποια εξήγηση και αν δεχτεί κανείς, το γεγονός είναι ότι ο μαρασμός του ελληνικού Τύπου αναγγέλλει την **έκλ**

ειψη

της δημοκρατικής μας συνείδησης.

Δημοσθένης □ Κούρτοβικ
ΠΗΓΗ: Εφημερίδα Τα Νέα,
15/04/2006

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

**A. Να γράψετε την
περίληψη του κειμένου
(100-120 λέξεις)**

(25 μονάδες)

B. 1. «Γιατί, εντάξει ...

ασιατικές»: Ποιος είναι ο
τρόπος και τα μέσα
πειθούς που χρησιμοποιεί
ο συγγραφέας στην
παράγραφο αυτή;

(5 μονάδες)

B. 2. «Αφού ο Έλληνας ...

αλλά των 25!»: με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η παράγραφος και ποια είναι τα δομικά της μέρη;

(5 μονάδες)

B. 3. «Ο περιπτεράς μου ... Τι σόι λαός;»: ποια

είναι η συλλογιστική
πορεία που ακολουθεί ο
συγγραφέας στο
συγκεκριμένο
απόσπασμα;

(5 μονάδες)

B. 4. Το παραπάνω

κείμενο είναι άρθρο. Ποια είναι τα κειμενικά του χαρακτηριστικά; Να εντοπίσετε τρία από αυτά μέσα στο κείμενο.

(5 μονάδες)

B. 5. Δραματικότητα,

αξιοπιστίας, απήχηση,
αποχαυνωμένοι, έκλειψη:
να γραφεί από ένα
συνώνυμο για τις
παραπάνω λέξεις

□ (5 μονάδες)

B. 6. «...Το γεγονός είναι

ότι ο μαρασμός του
ελληνικού Τύπου
αναγγέλλει την έκλειψη
της δημοκρατικής μας
συνείδησης»: σε μία
παράγραφο, να στηρίξετε
με επιχειρήματα τη
συγκεκριμένη άποψη
(70-90 λέξεις)

(10 μονάδες)

Γ. (1) Σε μία εκδήλωση που γίνεται στο σχολείο σας για το ρόλο του Τύπου στην πολιτισμική πρόοδο και ανέλιξη μιας κοινωνίας, καλείστε με ομιλία σας να αναδείξετε

τη σημασία που έχει η
ανάγνωση εφημερίδων και
περιοδικών για την
ανάπτυξη και την
καλλιέργεια της
προσωπικότητας των
νέων ανθρώπων.

(40 μονάδες)

Γ. (2) Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναπτύξετε τους λόγους για τους οποίους, κατά τη γνώμη σας, οι Έλληνες πολίτες δε διαβάσουν εφημερίδες και περιοδικά και τις συνέπειες που μπορεί να έχει αυτό στη γενικότερη

πρόοδο και βελτίωση της
κοινωνίας.

(40 μονάδες)

ΠΗΓΗ: e-keimena.gr.

Ανάρτηση από τον Κ.

Καρεμφύλλη, φιλόλογο